

Vedrørende høring over udkast til gødningsanvendelsesbekendtgørelsen forud for planperioden 2021/2021, j.nr. 2021-757.

Dansk Miljøteknologi takker for muligheden for at kommentere på udkastet til bekendtgørelse om anvendelse af gødning (gødningsbekendtgørelsen).

Med udkastet ønskes det at forbedre efterlevelsen af reglerne om gylleforsuring i tank og ved udbringning og at gøre nye teknologiers adgang til markedet nemmere. Dansk Miljøteknologi kan tilslutte sig formålet, men finder, at de foreslåede ændringer på en række punkter desværre virker modsat hensigten. Derudover mener vi, at udkastet går direkte imod de erklærede målsætninger i Danmark og EU om at reducere udledningen af ammoniak og øge recirkuleringen af næringsstoffer.

I de igangværende klimaforhandlinger på landbrugsområdet spiller mulighederne for at reducere udledningen af ammoniak i forbindelse med gyllehåndtering en væsentlig rolle. Ammoniak forårsager eutrofiering af naturen, ammoniak er en indirekte drivhusgas, og gødning af marker er hovedårsagen til landbrugets udledningen af lattergas. Ammoniak er desuden årsag til dannelsen af sekundære partikler, der udgør cirka 20 procent af partikelforureningen i de store danske byer. Derudover har EU Kommissionen som en del af New Green Deal vedtaget Farm-to-Fork strategien, der lægger op til et langt større fokus på recirkulering af næringsstoffer i landbruget.

På den baggrund finder Dansk Miljøteknologi det uforståeligt, at der med udkastet til bekendtgørelse om gødningsanvendelse nu lægges op til et så lavt benchmark for ammoniakreduktion, at det store potentiale i gylleforsuringsteknologier, som er dokumenteret gennem optagelse på Miljøstyrelsens Teknologiliste, på ingen måde udnyttes. Med de foreslåede bestemmelser fjernes dermed erhvervets incitament til at reducere så meget som muligt med negative konsekvenser for både miljø, klima og sundhed til følge.

Konsekvenserne af bekendtgørelsesændringen vil således stik mod hensigten snarere være en øget udledning af ammoniak fra landbruget fremfor den reduktion, som de effektive teknologier kan bidrage til. Dermed vil også fosfortilgængeligheden i gyllen falde, og der skabes et u hensigtsmæssigt incitament til at bruge mere mineralisk fosfor i landbruget.

Derudover vil de foreslåede regelændringer være begrænsende for innovation, da det foreslåede benchmark er så lavt, at der ikke vil være et incitament til at udvikle og dokumentere teknologier, der er mere effektive, sikre og driftsstabile. Dansk Miljøteknologi foreslår derfor, at udkastet til bekendtgørelsen ændres, så det sikres, at høj miljøeffekt og innovation anerkendes - både hvad angår øget udnyttelse af næringsstoffer i husdyrgødningen og reducerede emissioner.

Dansk Miljøteknologi har derudover følgende konkrete bemærkninger til udkastet til ny gødningsanvendelsesbekendtgørelse:

1. Reducerede miljøeffekter

- a. Med oplægget til en ny bekendtgørelse foreslås 25 % ammoniakreduktion at være benchmark, hvilket ligger langt under de reduktionsniveauer, der kan opnås ved brug af stald- eller markforsuring. Staldforsuring er for nuværende godkendt til en effekt under udbringning på 60 % og markforsuring med en effekt på 40 % og 49 % for henholdsvis

kvæg- og svinegylle. Som nævnt vil den foreslåede benchmark på ingen måde understøtte bestræbelserne for at reducere landbrugets udledning så meget som muligt ved anvendelse af teknologi, og landmændene fratages incitamentet for at benytte verificeret teknologi med meget højere reduktioner.

- b. De mængder syre, der angives i miljørapportens tabel 2, vil efter branchens vurdering alene medføre udgifter for landbruget. Der er stor risiko for, at de angivne mængder ikke vil være tilstrækkelige til at ændre pH værdien i en grad, der reducerer emissionerne bare de foreslåede 25 %. I værste tilfælde påbyder man landbruget ekstra arbejde og omkostninger uden, at der opnås en positiv miljøeffekt.
- c. Dansk Miljøteknologi gør også opmærksom på, at nedfældning på sortjord frigiver drivhusgas. På de bedrifter, der ikke er underlagt vilkår om at reducere lugtgener, bør der på sortjord alene være krav om slangeudlægning af forsuret gylle på overfladen, hvori kvælstoffet er bundet og derfor ikke fordampes. Omvendt bør kravet om forsuring eller nedfældning på græs udbredes til at gælde alle afgrøder.

2. Udeladelse fra Teknologilisten

- a. Den foreslåede ændring vil medføre, at investeringer i dokumentation af effekter for at blive optaget på Teknologilisten samt patenter på staldsystemer og lager- og markforsuring bygger på en pH måling. Disse patenter gøres med den foreslåede regelændring uanvendelige, og dermed fjernes forretningsgrundlaget for de virksomheder, som har investeret i udvikling af teknologierne.
- b. Den foreslåede ændring åbner op for, at enhver kan foretage gylleforsuring uden krav til godkendt teknologi eller metode. Det vil tilskynde landbrugere til selv at blande syre i gyllen på ukontrolleret basis. Dette må af hensyn til arbejdssikkerhed stærkt frarådes. Efter de gældende regler varetages denne opgave af uddannet personale, der sørger for en sikker håndtering af svovlsyren.

Efter Dansk Miljøteknologis opfattelse er den gældende Teknologiliste velegnet til at sikre, at den miljøteknologi, der bruges i landbruget, er dokumenteret effektiv både mht. miljøeffekt, men også i forhold til driftsstabilitet, arbejdssikkerhed og driftsøkonomi. Teknologilisten sikrer et ensartet dokumentationsgrundlag og gennemskuelige rammer for de virksomheder, der skal bidrage med innovationen.

Dansk Miljøteknologi finder dog samtidigt, at Teknologilisten i dens nuværende form skal forbedres, så det bliver en mindre tung proces at få nye teknologier optaget på listen. Vi foreslår, at vejen til optagelse på teknologilisten forenkles, og at der etableres en tilskudsordning til verifikation af miljøteknologier, så nye teknologier har bedre adgang til listen. En teknologiliste med godkendte producenter vil samtidigt være garant for, at forsuringen udføres på en korrekt og sikker måde.

3. Bortfald af krav til pH

- a. Der er en etableret praksis for at dokumentere pH målinger, der fungerer tilfredsstillende. Det er korrekt, at der ved udbringning er en unøjagtighed på pH målinger, men unøjagtighederne opvejes af tilstrækkelig mange gentagne målinger, periodisk flush, service og kalibrering. Både ved staldforsuring og ved markforsuring sker en kontinuerlig logning af pH i hele processen.
- b. Emissioner afgøres af pH – ikke af mængde syre. Det vil sige, at kun ved en måling af pH værdi kan det dokumenteres, at en passende mængde syre reelt er tilsat. En yderligere reduktion af kvælstofkvoten og EU-krav om reduktion på 50 % i tab af næringsstoffer gør det forventeligt, at pH-målinger bliver et nødvendigt redskab for optimering af NUE (Nitrogen Utilisation Efficiency). Der er dermed ingen grund til at afskaffe målingerne som et dokumentationsparameter, da de på sigt må forventes at blive gældende.
- c. Teknologiproducenter arbejder lige nu på at udvikle teknologier til monitorering af kvælstofemissioner. Her er pH måling et afgørende element, hvis landmænd/ rådgivere skal kunne reagere på den faktisk opnåede kvælstofudnyttelse i gylle og vurdere en nøjagtig tildeling af mineralsk kvælstof. Det understreger, at det nuværende bekendtgørelsesudkast ikke skaber den base for innovation, som er ønsket. I stedet vil det på nogle punkter bremse innovationen.
- d. Med udkastet bliver tilsætning af kunstgødning ikke en mulighed på kort sigt. Derved lukkes i realiteten ned for investeringer og projekter, der har til formål at lave designgylle, dvs. gylle der har en balance mellem næringsstofferne, som svarer til afgrødens behov, og som kan udbringes i én arbejdsgang, hvilket både gavner fødevarerproduktionens konkurrenceevne, klimaet via reduceret transport samt miljøet via mere balanceret gødskning, idet anvendelse af husdyrgødning i dag som oftest er forbundet med en meget stor overdosering af specielt fosfor. Dette er bl.a. udgangspunktet for GUDP-projektet "NutrieRoute".

4. Dokumentation

- a. Dansk Miljøteknologi har forståelse for, at der kan være behov for flere muligheder for at dokumentere forbrug af syre ved forsuring, men vi foreslår, at dokumentationsprocessen digitaliseres. Den påkrævede information om gyllekørsel og anvendelse af forsuring skal uploades til servere, hvor styrelser og kommuner har adgang og nemt kan foretage stikprøvekontroller. Digital kommunikation er i dag standard praksis på alle stald- og markforsuringsanlæg og danner samtidig grundlag for flådestyring for maskinstationer og dermed tidsafregning til landmanden.

5. Generelt / andre emner

- a. Der lægges op til, at gylleforsuring under udbringning alene kan ske med 96 % koncentreret svovlsyre. Det betyder i praksis nedlukning og tabte muligheder i de tilfælde, hvor aktiviteter og projekter anvender andre syretyper, der er godkendt i det økologiske landbrug.

- b. Det undrer, at der med udkastet lægges op til, at Fødevareministeriet er tiltænkt en langt mere markant rolle i forhold til dokumentationen af teknologier. Godkendelse af nye teknologier bør som hidtil overlades til en uafhængige part, så der ikke kan stilles spørgsmål ved objektiviteten i dokumentationsprocessen.
- c. Miljørapporten, der er offentliggjort på Høringsportalen, og som i vid udstrækning ligger til grund for bekendtgørelsesudkastet, er efter flere teknologileverandørers opfattelse på afgørende områder behæftet med alvorlige mangler. Vi vil derfor nu bruge lidt tid på at kigge mere ind i noget af det baggrundsmateriale, der blev sendt ud her umiddelbart inden høringsfristen.

Vi ser frem til den fortsatte dialog.

/Signe Sonne-Holm
20. maj 2021